

NEWSLETTER

СРБИЈА ГАС ИНФО

Председник Србије обишао радове на компресорској станици у Великој Плани | ИЗГРАДЊА ПО НАЈСАВРЕМЕНИЈИМ СТАНДАРДИМА

Председник Србије **Александар Вучић**, у присуству генералног директора Србијагаса **Душана Бајатовића**, представника руско српске фирме „Гастранс“ и извођача радова на гасоводу „Балкански ток“ кроз Србију - предузећа „IDC“-а и српских фирми подизвођача радова, као и руског амбасадора у нашој земљи **Александра Боцана Харченка**, обишао је у петак, 30. јула ове године, радове на изградњи компресорске станице у Великој Плани и уверио се у степен реализације овог стратешког пројекта за Републику Србију.

Председник Вучић је, том приликом, рекао да ће се радови на магистралном гасоводу од бугарске до мађарске границе кроз нашу земљу, којим ће се допремати руски гас, завршити до 1. октобра. Он је, обилазећи градилиште компресорске станице,

рекао да без те станице не би могао да се обезбеди уравнотежен притисак и да гас не би могао да се транспортује према Мађарској.

- Задовољан сам. Годинама смо чекали да радимо овако важне инфраструктурне пројекте, а гасовод је свакако један од најважнијих. Ово је велика ствар за Србију, рекао је Вучић током обиласка радова, у разговору са градитељима.

-Кад смо уговарали изградњу гасовода „Балкански ток“, сумњао сам да ћемо моћи да га завршимо у року, касни се два месеца, што је минимално у односу на епидемију корона вируса, истакао је Вучић уз напомену да су кључне ствари за будућност наше земље енергетска сигурност, снабдевање храном и стабилност јавних финансија.

-Овакав гасовод није изграђен 70-80 година. Гасовод је жила куцавица, додао је он.

Председник је, говорећи о тржишту природног гаса, напоменуо да се потрошња тог енергента повећава у Србији и да ће она расти на четири-пет милијарди кубика годишње. Такође је истакао да је важно да се, због инвеститора, уради секундарна гасна мрежа према Ваљеву и Врању, као и према Прибоју, Пријеполу и Сјеници, али и да се гас доведе до свих заинтересованих домаћинстава и тамо где су већ изграђене дистрибутивне мреже, у Ковачици, Сурчину, Белој Цркви, Опову...

Директор Србијагаса Душан Бајатовић упознао је председника са основним карактеристикама и свим активностима које се спроводе, да би компресорска станица у Великој Плани, као веома важан енергетски објекат за нашу државу, а на траси „Балканског тока“, био завршен на време. Он је казао да се станица гради

по најсавременијим стандардима и да је проценат изградње у том тренутку 87,4 одсто, као и да је на градилишту компресорске станице „Велика Плана“ ангажовано око 1.500 радника дневно. Такође је навео да је план да се одатле даље гасификује источна Србија, а на

питање председника Вучића у вези са гасификацијом Ваљева, рекао је да се ради на изради плана и пројектовању и да ускоро почиње експропријација земљишта. Када је реч о гасификацији на територији од Лесковца до Врања, директор Бајатовић је рекао да су припреме у току и да би требало од октобра да почну радови и у том делу.

Председник Вучић је захвалио руским и нашим

компанијама на великом труду, јер раде у немогућим условима.

-Знам колико је тешко, молим вас, јер морамо да завршимо цео посао до 1. октобра, имам страх да нећемо стићи, а ако стигнемо наградићемо људе, али вас молим, без обзира на ове веома тешке услове, да то урадимо, поручио је он. Казао је, још, да је поносан на тај пројекат и да ћемо када буде све изграђено, када будемо у стању да на годишњем нивоу кроз гасовод прође више од 12 милијарди кубних метара гаса, зарађивати новац на транзит у гаса, јер ћемо га испоручивати земљама у региону.

Амбасадор Русије у Србији Александар Боцан Харченко изјавио је након обиласка радова у Великој Плани да је реч о европском градилишту на којем се гради европски пројекат. Он је председнику Вучићу захвалио на принципијелном ставу по питању

снабдевања Србије гасом.

-Овај гасовод повећаће енергетску безбедност и у централној Европи, али и у другим деловима Европе. Ово је велика ствар, овде се види да је ово уствари европски пројекат у Србији, која се залаже за снабдевање свог тржишта, али и других, додао је

Боцан Харченко и истакао да је најбољи доказ да је ово европско градилиште чињеница да овде раде фирме из Немачке, Италије, Србије, Русије, као и да су радници из многих земаља света. Боцан Харченко је казао да је ово привредни пројекат и да ту нема места политици, без обзира на све негативне коментаре који се могу чути.

(www.srbijagas.com)

ПРЕСЕК СТАЊА

Према подацима који су саопштени, до сада је завршен линијски део гасовода којим ће се гас преко Турске и Бугарске кроз Србију транспортовати до Мађарске и средње Европе, а у току је градња компресорске станице која ће омогућити да се подигне притисак и гас даље транспортује ка Европи. Дужина гасовода од Црног мора дуж турске територије је 130 километара, потом 498 километара припада Бугарској, а 403 километра Србији, док ће у Мађарској дужина износити око 85 километара. Гасовод улази у Србију код Зајечара и излази код Хоргоша. Прва деоница је од бугарске границе до Жабара, друга од Жабара до Ковина, трећа од Дунава код Ковина до Госпођинаца и четврта од Госпођинаца до мађарске границе код Хоргоша. Јавно предузеће „СРБИЈАГАС“ и мађарска компанија „FGSZ“ повезали су гасовод почетком јула на граници с Мађарском. Капацитет гасовода који пролази кроз Србију износи око 13 милијарди кубних метара. Пречник гасовода је 1.200 mm, а максимални притисак 75 бара. На територији Србије осим ове компресорске станице у Жабарима код Велике Плана, изграђено је још 18 блок станица, четири пријемно-отпремна чистачка места и четири мерне станице. На компресорској станици обавља се филтрација, пречишћавање гаса од механичких примеса и сабијање гаса и његово хлађење ради даљег транспорта са задатим параметрима температуре и притиска кроз магистрални гасовод до следеће компресорске станице. За цео гасовод кроз Србију употребљено је 190.000 тона цеви великог пречника, изграђено је 12 прелаза преко великих водених препрека, укључујући Дунав у дужини од 1.400 метара, што је европски рекорд. Реализација пројекта трајала је од 2019. до 2021. године. Инвеститор пројекта је „Гастранс“, заједничко предузеће Гаспрома и Србијагаса, а компресорску станицу „Велика Плана“ гради фирма „IDC“.

На граници са Мађарском урађено ново спајање два гасоводна система

СРПСКА ДЕОНИЦА „БАЛКАНСКОГ ТОКА“ СПОЈЕНА СА МАЂАРСКИМ ГАСОВОДОМ

Генерални директор Јавног предузећа „СРБИЈАГАС“ који је уједно и један од директора „Гастранс“-а, **Душан Бајатовић** и директор

и председник Управе мађарског транспортера, компаније „FGSZ“, **Ференц Сабољч**, у присуству представника руско-српске компаније „Гастранс“, присуствовали су почетком јула, у близини државне границе код Хоргоша, званичном спајању магистралног гасовода - интерконектора од границе са Бугарском до границе са Мађарском кроз Републику Србију са гасоводним системом наших мађарских суседа.

Такозвани „златни завар“, односно „златно повезивање“ цеви на граници које спајају две земље је изузетан догађај, како за две компаније, Србијагас и „FGSZ“, тако и за наше две земље, читав регион и средњу Европу, која се, захваљујући гасоводу „Балкански ток“, како је рекао директор Бајатовић, никада више неће смрзавати, а са друге стране ово су нове комерцијалне могућности, нови правац, нове количине гаса и нова прилика да сви зарадимо.

-Ово је нова безбедност у снабдевању гасом и Србије, и Мађарске, и Бугарске, и целе средње Европе, истакао је директор Србијагаса Душан Бајатовић. Такође, спајање гасовода је и један од важних резултата сарадње српске и мађарске државе која

је сваког дана све боља у свим областима, додао је он.

-Пошто је линијски део суштински завршен, а и компресорска станица у Србији се завршава, такође и у Бугарској, већ сада можемо да кажемо да ћемо од 1. октобра преко Србије моћи да транспортујемо прве количине транзитног гаса за средњу Европу. Да бисмо до овога дошли, требало је да се реши много техничких и регулаторних детаља и у Бриселу и у Енергетској заједници и са националним регулаторним телима, а ми смо то са великим успехом урадили, рекао је овом приликом Бајатовић.

На Хоргошу је мађарском „FGSZ“-у уручен и уговор којим су регулисани сви међусобни услови транспорта између компанија „Гастранс“ која је власник и инвеститор „Балканског тока“ на територији Србије и мађарског транспортера гаса.

Директор FGSZ Ференц Сабољч истаичући важност овог „златног повезивања“ гасоводних система две државе, казао је да то значи завршетак целог овог пројекта и нову фазу - почетак снабдевања гасом тим правцем.

-Циљ је да од октобра значајна количина гаса са територије Србије дође у Мађарску. Иза овог пројекта стоји озбиљан вишегодишњи рад. Сви ми, и са наше и са српске стране, урадили смо много да би овај гасовод почео да ради. Хтео бих да истакнем да је

све реализовано по највишим стандардима и да је наша сарадња била изузетно добра. Очекујемо да ће тако бити и на свим другим пољима и убудуће, истакао је директор компаније FGSZ, која је иначе, већ у прилици да продаје слободне капацитете за транспорт гаса из правца Србије ка Мађарској, а овим новим цевима у Мађарску ће моћи максимално да се транспортује око 8,5 милијарди кубика гаса.

ПОДАЦИ

Као што је познато, од 1. јануара испорука гаса из Русије иде овим правцем, кроз „Балкански ток“, преко територије Турске и Бугарске, а тренутно се снабдевање грађана Србије обавља преко гасних чворишта у Панчеву и Госпођинцима.

У јулу одржана седница Надзорног одбора ЈП „СРБИЈАГАС“

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА О КОНСОЛИДОВАНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЕШТАЈИМА ПОЗИТИВАН И БЕЗ ПРИМЕДБИ

Надзорни одбор Јавног предузећа „СРБИЈАГАС“, Нови Сад одржао је у четвртак, 22. јула, седницу у просторијама компаније у Мастер центру Новосадског сајма. председавајући је био **проф. др Муамер Реџовић**, председник Надзорног одбора, а поред чланова НО, у раду седнице учествовали су заменица генералног директора ЈП „СРБИЈАГАС“ **Блаженка Мандић** и представници пословодства.

Надзорни одбор усвојио је Извештај независног ревизора о извршеној ревизији консолидованих финансијских извештаја ЈП „СРБИЈАГАС“ Нови Сад за период 01.01-31.12.2020. године, који је позитиван и без примедби. Чланови Надзорног одбора потом су усвојили Консолидоване финансијске извештаје Србијагаса за прошлу годину након извршене ревизије независног ревизора.

Радећи по утврђеном дневном реду, Надзорни одбор усвојио је на данашњој седници и Извештај о пословању предузећа за прва три месеца ове године, у којем се констатује да је Јавно предузеће „СРБИЈАГАС“ и у овом периоду са успехом остварило свој основни задатак, обезбеђујући сигурно снабдевања потрошача

природним гасом и да је своје ресурсе максимално ангажовало и упослило на реализацији пројекта изградње магистралног гасовода на територији Републике Србије од границе са Бугарском до границе са Мађарском и другим суседним земљама. Предузеће је и у периоду јануар-март 2021. остварило позитивно кретање већине основних финансијских показатеља пословања, остварујући пословни добитак и нето добит.

На седници су усвојени и следећи извештаји: Извештај о процени ризика наплате краткорочних потраживања и пласмана са стањем на дан 30.06.2021. године, Извештај о вредновању дугорочних финансијских пласмана, дугорочних потраживања и квалификацији заједничких аранжмана предузећа на исти дан, затим Извештај о вредновању залиха материјала, резервних делова и алата и датих аванса добављачима за робе и услуге, такође на дан 30. јун ове године, као и Извештај о ванредном попису залиха природног гаса на дан 01.07.2021. године.

(www.srbijagas.com)

Епидемиолошка ситуација у нашем предузећу прилично стабилна

У АВГУСТУ САМО ДВОЈЕ ОБОЛЕЛИХ ОД КОВИДА-19

Иако се ситуација у вези са корона вирусом у целој земљи прилично погоршава, у нашем предузећу, срећом, подаци показују да је број заражених и оних који су, због контакта са оболелима од ове болести, у изолацији, веома мали. Наиме, како смо сазнали у Кризном штабу ЈП „СРБИЈАГАС“, тренутно је само 2-оје запослених на боловању због тога што је оболело од Ковида-19, док је један запослени у изолацији. Ипак, да би се ситуација држала под контролом, а имајући у виду да је број заражених у Србији из дана у дан све већи, Кризни штаб је све запослене, у обавештењу послатом путем „webmastera“-а, подсетио на обавезну примену свих заштитних противеидемиолошких мера, а пре свега на ношење маске у затвореном простору, на хигијену руку, дистанцу и дезинфекцију свог најближег радног простора.

Како је за наш билтен

рекао колега **Радан**

Поповић из Кризног штаба,

поменуте мере ни једног

тренутка нису ни укидане, а пошто смо се почетком лета због пада броја заражених, помало и опустили, сада када сви знамо да је код оболелих у Србији углавном присутан Делта сој корона вируса и када се многи наши запослени враћају са летовања из разних земаља, било је потребно да наше колеге подсетимо на обавезну примену ових мера, у циљу заштите здравља свих нас. Такође, он је и овом приликом апеловао и указао и на важност вакцинације јер се једино тако може достићи колективни имунитет.

В.А.

У Новом Пазару разговарали директор Србијагаса и градоначелник тог града

ГАСОВОД ОД АЛЕКСАНДРОВЦА ПРЕКО РАШКЕ И НОВОГ ПАЗАРА ДО ТУТИНА У ЈУНУ 2022.

Директор Србијагаса **Душан Бајатовић** изјавио је овог месеца у Новом Пазару да ће гасовод Александровац – Брус – Рашка – Нови Пазар – Тутин бити завршен до краја јуна следеће године, а да ће ускоро почети израда идејног пројекта гасификације Новог Пазара. Он је након састанка са представницима локалне самоуправе Новог Пазара, на челу са градоначелником **Нихатом Бишевцем** рекао да би, на основу идејног пројекта и позитивне одлуке Владе Србије, изградња дистрибутивне мреже у Новом Пазару могла да почне у марту следеће године.

-То неће бити једноставно, град је доста сабијен, улице су уске и компликоване, али ме радује што постоје снимци свих инсталација. Уобичајено време гасификације града ове величине је око три

године, прво ће се радити магистрале од челика до индустријске зоне, топлане и великих потрошача, а потом се прелази на пластичне водове до индивидуалних потрошача, изјавио је Бајатовић. Састанку са градоначелником Новог Пазара

ВИШЕСТРУКЕ КОРИСТИ ЗА ГРАД ОД ГАСИФИКАЦИЈЕ

Градоначелник Новог Пазара **Нихат Бишевац** оценио је да ће гасификација донети вишеструку корист грађанима и привреди.

-Сви знамо значај гасификације, гас је један од основних услова за долазак инвеститора, а поготово сада када знамо да ће аутопут проћи на 20 километара од нас. Ту је еколошки аспект, веома битна ствар јер знамо да имамо проблема са загађењем ваздуха, поручио је градоначелник Бишевац. Он је казао и да ће локална самоуправа заједно радити са представницима Србијагаса на идејном решењу гасификације града.

присуствовали су председник Надзорног одбора ЈП „СРБИЈАГАС“ **проф. др Муамер Реџовић** и извршни директори Оператора дистрибутивног система (ОДС) и правних, кадровских и општих послова (ПКОП) **Милан Здравковић** и **Милан Ђукић**.

Директор Бајатовић је том приликом најавио и то да ће се у наредном периоду радити и гасовод ка Прибоју, Пријепољу и Сјеници.

(www.novipazar.rs)

Представници Србијагаса разговарали са челним људима пет локалних самоуправа | ОГРОМАН ЗНАЧАЈ НОВОГ ГАСОВОДА ЗА ЦЕО КРАЈ

Представници ЈП „СРБИЈАГАС“, предвођени председником Надзорног одбора **проф. др Муамером Реџовићем** и челни људи пет локалних самоуправа из Рашког и Расинског округа, разговарали су у среду, 11. августа у Новом Пазару, о изградњи разводног гасовода на релацији Александровац-Брус-Рашка-Нови Пазар-Тутин.

Председник Надзорног одбора проф. др Муамер Реџовић рекао је да се приводе крају активности око гасовода, у дужини од 111 километара.

-Окупили смо представнике свих пет општина у циљу стварања пресека стања, докле се, на локалном нивоу, стигло када је реч о изградњи новог гасовода. Овај пројекат значи опстанак људи на овим просторима, јер тамо где нема гаса нема ни инвестиција. Хоћемо будућност и инвестиције за овај крај и целу Србију, рекао је он присутнима и истакао да је задовољан динамиком радова, те да су ситни проблеми решени на лицу места. Гасовод је изванредан и мора да се заврши, додао је Реџовић.

Градоначелник Новог Пазара **Нихат Бишевац** рекао је да је значај изградње гасовода велики за овај град и његов развој, али и за цео крај и целу Србију.

-Град Нови Пазар, на чијој је територији највећи део посла већ урађен, обавио је правовремено све потребне послове из надлежности локалне самоуправе, како би пројекат могао бити успешно реализован. Захваљујем надлежнима, ЈП „СРБИЈАГАС“ и запосленима у Одељењу за имовинско правне послове у Граду, на ангажованости, што је предуслов да радови теку планираном динамиком. Не кријемо

задовољство квалитетом данашњег састанка и разменом информација, тако да у даљем току реализације пројекта не очекујемо веће проблеме, казао је он.

Председник општине Тутин **Салих Хот** такође је указао на значај ове инвестиције за Тутинце, додајући да је урађен велики део посла.

-Ово је изузетно важна инвестиција за грађане Тутина и за наш крај. Борићемо се да пројекат приведемо крају, управо јер је изузетно битан за бољи живот наших грађана, рекао је Хот.

Састанку у Новом Пазару, у име Србијагаса, присуствовали су и извршни директори ОДС-а и ПКОВ **Милан Здравковић** и **Милан Ђукић**, као и директор Сектора инвестиција Београд **Горан Зирић**.

ОДМИЧУ РАДОВИ У НОВОМ ПАЗАРУ

представници Градске управе. Координатор пројекта **Фарук Суљевић** истакао је да су последњих дана радови интензивирани и да је гасификација веома значајна за Нови Пазар, као и да је она будућност за тај град и његову околину. Напоменуо је да Нови Пазар има заиста велики проблем са загађењем, јер се у центру града налази Топлана, као и много индивидуалних загађивача.

Радови на изградњи разводног гасовода Александровац-Брус-Рашка-Нови Пазар-Тутин, чији је инвеститор ЈП „Србијагас“, већ се изводе на територији Града Новог Пазара, јер су управо овде у највећем проценту решени имовинско-правни односи. Радове, који се за сада одвијају планираном динамиком, почетком августа обишли су

Директор Србијагаса гостовао на ТВ ТАНЈУГ

ДО КРАЈА 2022. ГОДИНЕ БЕОГРАД ЋЕ БИТИ У ПОТПУНОСТИ ГАСИФИКОВАН

Град Београд ће до краја 2022. године бити у потпуности гасификован, изјавио је гостујући на Телевизији агенције ТАНЈУГ генерални директор ЈП „Србијагас“ **Душан Бајатовић**, додајући уједно и то да ће за гасификацију целе Србије бити потребно пет до седам година.

-Нешто можда нећемо радити класичном гасификацијом, можда је лакше трејлерима, то су камиони који возе гас, па тамо пунити боце, да не идемо баш скроз у рурална подручја, јер је то веома скупо и слабо исплативо, рекао је он.

У разговору са уредницима ТАНЈУГ-а, Бајатовић је истакао да ће у наредних годину дана, захваљујући убрзаном процесу гасификације, који је најавио председник Србије Александар Вучић, све топлане у Србији моћи да пређу на гас.

-То није мала ствар, истакао је директор Србијагаса и додао да су у Београду све топлане, осим једне, прикључене на гас.

Како је пренела агенција ТАНЈУГ, директор је навео и

то да ће законом бити омогућено да они који имају нелегалне објекте, а пријавили су се за легализацију, уз писане доказе да нису на великим инфраструктурним објектима, могу да захтевају прикључке за гас.

Бајатовић је истакао да ће гасни прикључак коштати 780 евра са ПДВ-ом у динарској противвредности на три године што је, како је додао, око 20 евра месечно. Он је, између осталог, рекао да је план да до краја године, ако буде било могуће, у Србији буде 30-35 хиљада прикључених на гас чиме ће, оценио је он, укупан број потрошача бити повећан за око десет одсто.

(www.tanjug.rs)

Директор Бајатовић разговарао са градоначелником Бијељине

ПРВИ ПРИКЉУЧЦИ НА ГАСОВОД ДО НОВЕМБРА

Издавањем комплетиране грађевинске дозволе, којом је извршена легализација градске гасне дистрибутивне мреже у дужини од преко 300 километара, остварен је значајан корак ка почетку гасификације домаћинства и привреде у Бијељини, закључено је у петак, 09. јула ове године, на састанку генералног директора Србијагаса **Душана Бајатовића** и градоначелника Бијељине **Љубише Петровића**.

- Вредност досадашњих радова на гасификацији је око 20 милиона евра, а потрудићемо се да инвестирамо још средстава у развој гасне инфраструктуре и бољи живот грађана Бијељине и Републике Српске.

Бијељина ће бити први гасификован град у Републици Српској и прве прикључке очекујемо до новембра, а наставићемо изградњу гасовода до

Бања Луке. Ово је гасовод свих људи који желе развој индустрије, енергетску ефикасност, очување животне средине и више инвестиција у привреду, нагласио је том приликом генерални директор Србијагаса Душан Бајатовић.

- Ово је историјски дан за Бијељину и већ до краја године можемо очекивати прве прикључке на гасну мрежу у нашем граду. Веома смо захвални Србијагасу и нашој матици Србији, у коју смо непрестано загладени. Са техничким тимом Србијагаса ћемо сагледати и могућности преласка система градског грејања на гас, како би повећали енергетску ефикасност и квалитет ваздуха у Бијељини, истакао је градоначелник Петровић.

(www.gradbijeljina.org)

Изјаву директора Србијагаса „Политици“ пренели бројни медији

| СРБИЈА И ДАЉЕ КУПУЈЕ ГАС ЗА 260 ДОЛАРА

Генерални директор Србијагаса **Душан Бајатовић** изјавио је да Србија, захваљујући уговору са руским Гаспромом, гас и даље купује за 260 долара за 1.000 кубних метара, иако је цена тог енергента на међународном тржишту недавно достигла 585 долара за хиљаду кубика. Бајатовић је за дневни

лист „Политика“ истовремено упозорио да ће се видети колика ће цена гаса бити када дође време за потписивање новог дугорочног уговора са Гаспромом.

„Уколико дође до било какве промене цене гаса за потрошаче, јавност ће о томе бити обавештена, рекао је он. Када је реч о глобалном поскупљењу гаса, директор Србијагаса је оценио да се ради о „великом скоку, какав није забележен ни 2008. године“, када су већи део Европе па и Србија били без гаса због проблема са Украјином. Такође је додао да такве скокове цене неретко диктирају берза и трговци, који умеју да пласирају приче о вештачким нестацима.

У Министарству енергетике и рударства су за „Политику“ рекли да уговор о дугорочном снабдевању са Гаспромом важи до почетка следеће године, а да ће нова цена бити регулисана уговором који се закључује између Србијагаса и Гаспрома.

(www.politika.rs)

ЦЕНА ГАСА ПРЕМАШИЛА 580 ДОЛАРА ЗА ХИЉАДУ КУБИКА

Средином августа дешавања на тржишту природног гаса привукла су пажњу свих оних који троше тај енергент и оних којима је гас основа рада и пословања. Наиме, према подацима европске Интерконтиненталне берзе (ICE), цена „плавог енергента“ у Европи порасла је за 7,7 одсто и премашила је 585 долара за 1.000 кубика. Међу главним факторима за скок цене издваја се раст цене нафте на светском тржишту, затим смањена количина гаса у подземним складиштима гаса у многим земљама, али и већа потрошња струје за рад клима уређаја у врелим летњим данима. Помиње се и недавни пожар у Гаспромовој фабрици у Новом Уренгоју. „Гаспром Експорт“ је саопштио да наставља са испуњавањем свих захтева у складу са обавезама према европским потрошачима. У овом извештају додаје се да је Гаспром резервисао 4,3 одсто понуђених капацитета за транзит гаса кроз Украјину, што је укупно 19,5 милиона кубних метара, као и 0,65 милиона кубних метара дневно.

(Аг.)

Агенција за енергетику РС усвојила Упутства за припрему мрежних правила

| НАЈНОВИЈЕ СМЕРНИЦЕ ОПЕРАТОРИМА

Савет Агенције за енергетику Републике Србије (АЕРС), поступајући у законском року утврђеном Изменама и допунама Закона о енергетици, усвојио је на ванредној седници последњег дана јуна ове године, Упутства за припрему мрежних правила у области електричне енергије и природног гаса.

Овим упутствима дају се смернице операторима транспортног система природног гаса за припрему подлога за израду пет „мрежних правила“ у области природног гаса, која уређују расподелу капацитета, управљање загушењима, интероперабилност, одређивање структуре транспортних тарифа и балансирање транспортног система.

С тим у вези, Изменама и допунама Закона о енергетици, утврђена је обавеза Владе Републике

Србије да донесе акта о горе наведеним мрежним правилима, на предлог Министарства рударства и енергетике, на основу усаглашених аката оператора система, који су дужни да их израде у складу са упутством које доноси Агенција и пре достављања Министарству, прибаве сагласност Агенције о усаглашености.

Упутства за припрему мрежних правила доступна су на сајту АЕРС-а.

(www.aers.rs)

УРАДИЛИ ГАСОВОД ЗА НОВУ КОВИД БОЛНИЦУ У НОВОМ САДУ

Весна Арсић

Да и ово лето није изузетак када је реч о динамици и интензитету радова наших екипа на терену, доказ је извештај на више страна на којем је попис свега онога што је урађено у овим врелим летњим месецима. Директор Сектора техничке подршке Београд задужен за послове одржавања гасовода **Слободан Паскаш** за наш лист каже да су екипе зрењанинског „Одржавања гасовода“ од почетка лета до данас урадиле заиста много тога и да су се послови низали један за другим, тако да је у појединим моментима на терену истовремено било и по 3-4 екипе. Иако изузетно топло време и високе температуре нису сасвим погодиле онима који су од раних јутарњих па до касних поподневних сати морали да буду напољу, сви планирани радови урађени су квалитетно и на време.

-Оно што бих најпре издвојио у овом летњем извештају о раду, то је изградња доводног гасовода за нову ковид болницу у Сремској Каменици, односно Новом Саду. Ту је, узевши у обзир, да смо радили најпре и измештање постојећег гасовода, а онда и израду нове деонице, укупно урађено око 300 метара гасовода од 4 цола и око 90-100 метара гасовода од 3 цола. Морам да напоменем да је сложеност и прилично компликовану изградњу ове деонице, пре свега, одредила конфигурација терена, валовити терен Фрушке горе, као и укрштање са другим раније изграђеним инфраструктурним водовима, али и поред тога, због важности самог пројекта, посао је урађен доста брзо, и то највећим делом до краја јула, а један мали део, тј. сам завршетак гасовода, урадили смо ових дана, око 20. августа. Драго ми је што су наши људи из Зрењанина, у име ЈП „СРБИЈАГАС“, учествовали у изградњи овог објекта, о чијем значају у ово време епидемије која још

увек траје, не треба посебно говорити, казао нам је Слободан Паскаш.

Екипе ЈП „Одржавање гасовода“ Зрењанин у овим летњим месецима уградили су и затвараче крацераских кутија на отпремно пријемним чистачким

местима дуж нашег гасоводног система. То је посао, који се, како наводи директор Техничке подршке, ради сукцесивно, годишње, по динамици набавке и пристизања затварача, а који је важан за наш систем, будући да је та опрема код нас стара 40 и више година.

-Уградили смо шест таквих затварача за ово време, то су послови који се раде само један дан на терену, али је зато неопходна добра претходна припрема и организација у радионици у Зрењанину. Дакле, нови затварачи урађени су на МГ 03 ГРЧ Сента, МГ 01 Пријемно чистачко место (ПЧМ) Елемир, МГ 03 Пријемно чистачко место (ПЧМ) Мокрин, МГ 01 Отпремно чистачко место (ОЧМ) ОГС Кикинда, МГ 04-17 Пријемно чистачко место (ПЧМ) Сремска Митровица и МГ 04-17 Отпремно чистачко место (ОЧМ) Инђија. Привели смо крају за овај део сезоне и планиране санације оштећења гасовода на основу испитивања интелигентним крацером. И тај посао рађен је на више локација. На МГ 01 неколико локација, на МГ 07 на две локације. На МГ 01 радили смо код Галада Кикинда и код Јаношика, као и код Елемира и Меленаца. То су, такође, били прилично захтевни послови у смислу припреме али и на самом терену. Урађени су, дакле, током јуна и јула, наводи Паскаш.

Раде се и даље и реконструкције мерно регулационих линија, по налогу Радне јединице „ЛГТ – Мерење и регулација“. Тако су овог лета реконструисане мерне линије на МРС Нови Сад, МРС „Дом омладине“ Панчево, ГМРС „Зорка Суботица“, МРС „Сојапротеин“, МРС „Дом здравља Алибунар“... Ту су и стандардни послови уградње трасммитера за телеметрију, што смо урадили у Панчеву на неколико станица и у Банатском Великом Селу. Екипе зрењанинског „Одржавања гасовода“ санирали су и оштећење гасовода на МГ 07 код Мартоноша и на дистрибутивној гасној мрежи у Кањижи, а у Ботошу су уградили нови прикључак за телеметрију. Нису изостале ни израде вертикала за кућне гасне прикључке, замене славина и слични, тако рећи, мањи послови, који се углавном у потпуности заврше у радионици.

Електро служба и ових летњих месеца ради на контроли станица катодне заштите, громобранских уземљења, расподеле потенцијала и других стандардних послова по „белој књизи“.

-Оно што је тренутно нарочито интересно, то је да ова служба пуном паром овог лета ради монтажу нових аутоматских станица катодне заштите (СКЗ), а циљ је да новом опремом покријемо цео систем гасовода ЈП „СРБИЈАГАС“. Укупно на преко 200 СКЗ треба да урадимо тај посао. То је сјајна ствар, јер ћемо тако избацити опрему која је стара више деценија и у наш систем уградити нешто што

тренутно представља најновију генерацију ове електроопреме на гасним објектима.

Када смо завршавали овај разговор, питали смо да ли се уопште користе годишњи одмори, имајући у виду колико тога је урађено у овом делу године, а одговор је – наравно, али су они добро и много раније испланирани.

-Ми не смемо да дозволимо да овде у сваком тренутку немамо довољан број људи. То наравно није лако у овом летњем периоду, али добро смо уходани, много је година рада иза свих нас, наравно на време се све испланира и заиста беспрекорно функционисемо, закључује наш саговорник.

БРОЈНОСТ ЕКИПЕ ОДРЕЂУЈЕ САМ ПОСАО

Будући да се, као што смо већ написали, на терен некада истовремено шаље и по неколико екипа, питали смо колико људи их, обично, чини.

-То варира, зависно од сложености и врсте посла. Некада је то 4-5 људи, а некада и 13-14. Сада, рецимо, када смо радили на пословима у вези са уградњом трасммитера за телеметрију, ту обично иде један инжењер који води посао, 1 заваривач и 2-3 бравара, то је минимална екипа за посао у једном дану. А на пример када смо имали измештање деонице гасовода због клизишта код Београда, ту смо слали најбројнију екипу од 15-так људи. Онда су ту 4 заваривача, 7-8 бравара, противпожарац, инжењер вођа екипе и по 2-3 возача. Дакле, све зависи и од обима и од хитности посла. Важно је да све те екипе успевамо да саставимо и да посао буде урађен како треба, каже Слободан Паскаш.

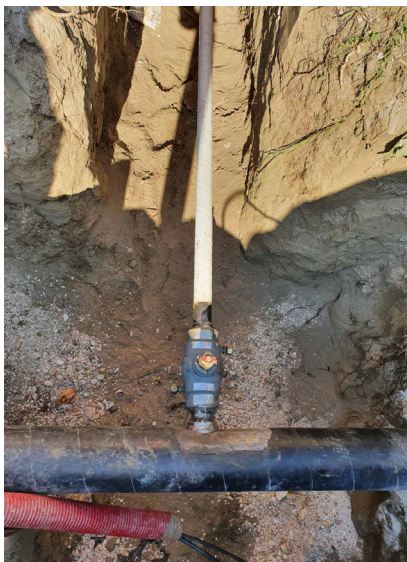
Београдска екипа „Одржавања гасовода“ овога лета има пуне руке посла

РАДОВИ У ЧАЧКУ, МИЛОШЕВЦУ И НА ВИШЕ ПУНКТОВА У БЕОГРАДУ

Јасмина Ђорђевић

Наше колеге из београдске Радне јединице „Одржавање гасовода“ немају ових дана пуно времена за разговор. У кратком и јасном рапорту који смо добили од управнице овог дела Сектора техничке подршке **Оливере Нишавић**, на првом месту су радови на прикључењу бензинске станице у Чачку.

-Средином августа, на захтев Сектора дистрибуције, односно ОДС-а, извршено је спајање новоизграђеног гасовода пречника 2" у дужини од око 40 метара за проширење градске мреже, и то за будућег потрошача предузеће „Еуромодус“ Чачак, на постојећу градску мрежу ГМ 08-10 у том граду. Радови су протекли без икаквих проблема, посао је урађен брзо и квалитетно, тако да је гас стигао до овог новог потрошача у Шумадији, рекла нам је Оливера.

Када је реч о другим активностима, она наводи да је, такође у августу, извршено и прикључење градског гасовода у Милошевцу.

-По захтеву Сектора инвестиција и Сектора дистрибуције гаса, у петак, 6. августа

извршено је преспајање новоизграђеног гасовода пречника 6" и 4", укупне дужине од око 11.000 метара, са постојећим секцијским шахтама и излазним челичним гасоводом са ГМРС Милошевац у том месту. Овим радовима претходило је пражњење полиетиленске мреже и укидање постојећег излазног полиетиленског гасовода са ГМРС Милошевац,

као и затварање истог заварном капом. Послове на преспајању и прикључењу челика на постојећу мрежу извршио је Сектор техничке подршке РЈ „Одржавање гасовода“ Београд, а послове на прикључењу полиетиленског гасовода фирма „ДМ Инвест“ Смедеревска Паланка, каже за наш лист Оливера Оља Нишавић.

Питамо и за радове у Београду, о којима је било речи и у средствима јавног информисања, будући да је наша обавеза да благовремено најавимо све радове због којих долази до обуставе испоруке природног гаса, од наше саговорнице сазнајемо да је по захтеву Сектора Дистрибуције извршено преспајање новоизграђеног дела градске мреже, деоница између редукционе станице Вождовац и секцијског вентила „Мерцедес“ према Коњарнику и Дорћолу, пречника 457 милиметара, односно 18", приближне дужине око 70 метара са постојећом градском мрежом ГМ 05-04 у Београду. Она наводи и још једну велику санацију у Београду.

-Почетком августа од стране трећег лица оштећен је гасовод приликом извођења радова на изградњи зграде. Радници једне грађевинске фирме су приликом побијања шипова оштетили гасовод. Радови на санацији били су веома захтевни и компликовани и изискивали су да се 2/3 потрошача у Београду искључи како би они успешно били изведени. Срећом, али пре свега захваљујући великом раду и стручности наше екипе, радови који су трајали два дана, успешно су завршени а снабдевање гасом је нормализовано у најкраћем могућем року, рекла је на крају разговора Оливера Нишавић.

Представници Србијагаса учествују у разговорима министарке енергетике са грађанима

БУДУЋИ ГАСОВОД ВЕОМА ВАЖАН ЗА ЗЛАТИБОРСКИ ОКРУГ И УЖИЦЕ

Представници наше компаније учествују у свим разговорима које овог лета, а у сусрет потребама и захтевима грађанима појединих градова и региона у Републици Србији, реализује и организује потпредседница Владе и министарка рударства и енергетике Србије **Зорана Михајловић**. На састанку са грађанима Ужица, где је речено да су најчешћи проблеми овог града и околних места запослење, легализација објеката и инфраструктура, био је присутан и наш **Верош Станковић**, директор Сектора дистрибуције гаса Београд ЈП „СРБИЈАГАС“. Он је том приликом најавио важан пројекат за Град Ужице, али и цео Златиборски округ.

-Врло важан пројекат за Златиборски округ је планирани гасовод од Златибора до Прибоја, од

Прибоја до Пријепоља и од Пријепоља ка Сјеници. Како је све још у фази идејне разраде, у овом тренутку нисмо сигурни да ли ће он ићи од Пријепоља до Сјенице или ће од Новог Пазара ићи до Сјенице. У сваком случају, ако се буде ишло до Сјенице биће један одвојак и до Нове Вароши. Отприлике то је деоница од око 80 километара од Златибора до Сјенице. Капацитете још не знамо јер ћемо у сарадњи са локалним самоуправама сагледати које су то количине гаса које су потребне овом крају. Оно што је врло битно је да је то велика ствар за ове градове, првенствено у смислу екологије и заштите животне средине, али и за потенцијалне инвеститоре, нарочито иностране, који поред основне инфраструктуре, захтевају и гас, казао је Верош Станковић.

Министарка Михајловић је у разговору са грађанима рекла да само заједничким радом можемо да помогнемо да се реше проблеми грађанки и грађана.

-Разговарали смо са 29 људи, који су нам директно говорили о својим проблемима, рекла је Михајловић. Ово није никаква кампања, већ жеља да помогнемо људима који нису успели да неке проблеме реше, рекла је Михајловић и најавила да предстоје такви састанци у Зајечару, а потом и у Краљеву и Крагујевцу.

(Аг.)

Влада Србије о гасоводу од Београда ка седиштима Колубарског и Мачванског округа

ПОЧИЊЕ ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ЗА РАЗВОДНИ ГАСОВОД ДО ВАЉЕВА И ЛОЗНИЦЕ

Влада Републике Србије донела је овог месеца Одлуку о изради Просторног плана подручја посебне намене разводног гасовода Београд - Ваљево - Лозница. У документу објављеном у Службеном гласнику наводи се да ће план, поред та три града, обухватити и делове општина Лајковац, Мионица, Уб, Осечина и Крупань. Рок за израду Плана је 12 месеци, а средства обезбеђује Јавно предузеће „Србијагас“. Саставни део Плана је и одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину.

(Аг.)

Средином августа спроведена акција прикупљања истрошених тонера

ПЛАНСКИ УПРАВЉАТИ ОТПАДОМ И ТАКО ЧУВАТИ ЗДРАВУ ЖИВОТНУ СРЕДИНУ!

Акција прикупљања истрошених тонера одржана је у Пословном центру ЈП „СРБИЈАГАС“ на Булевару ослобођења 69. Запослени у нашој компанији били су обавезни да старе тонере спакују у картонске кутије или вреће за отпад. Такође, било је важно да на сваком пакету буде наведен број спакованих тонера, јер се само тако отпад може предати на даље збрињавање. У акцији су учествовале и наше колеге из београдског организационог дела.

-Србијагас је у обавези, према законским одредбама, да испуњава прописе који се односе на управљање отпадом. Зато смо у петак, 13. августа, организовали сакупљање истрошених тонера, који спадају у материјале са статусом „опасног отпада“. Поред тонера, у овој групи је и сав електронски отпад у нашем предузећу, који може да буде изузетно опасан за животну средину, уколико се не складишти адекватно и на правилан начин. Имајући у виду све то, ми смо начинили и верификовали План управљања отпадом за нашу компанију, тако да сваки организациони део има особу задужену за сакупљање и привремено складиштење отпада. У овој акцији директно је учествовало 16 наших колегиница и колега, али треба додати да су и сви запослени дали свој допринос, с обзиром на то да су одговорно и правовремено поступали са потрошеним тонерима. За један дан, колико је трајала ова акција, прикупили смо укупно око 850 килограма отпада, тј. старих тонера, рекла нам је **Јасминка Амићић** из Одељења за одрживи развој и заштиту животне средине ЈП „СРБИЈАГАС“, које је организовало ову акцију. Она је, уједно, додала да се прикупљени отпад пријављује Агенцији за заштиту животне средине, при Министарству за заштиту животне средине Србије.

-Ми ту пријаву, у сарадњи са фирмом која преузима отпад, шаљемо електронским путем. Компанија која преузима отпад мора да има сертификат за преузимање и транспорт. Углавном иста компанија ради и на трајном збрињавању отпада, што подразумева његово складиштење или прераду. Често отпад може да буде улазна сировина у другим прерађивачким и производним процесима. Након преузимања отпада, Одељење за заштиту животне средине Србијагаса добија потврду о предатом,

односно преузетом отпаду. Образац потврде је законски дефинисан по изгледу и садржају. Након завршетка процедуре, односно предаје отпада на трајно збрињавање, ЈП „СРБИЈАГАС“ добија оверени Документ о управљању отпадом од компаније која је преузела отпад. На крају Србијагас има још обавезу да Агенцији потврди успешно спроведену процедуру, што се и региструје на њеном сајту, појашњава наша саговорница.

Законска обавеза Србијагаса је да Закон о управљању отпадом спроводи у пракси, а за непоштовање тога одређене су новчане казне. Планом управљања отпадом дефинисане су законске одредбе које се тичу Србијагаса, процедуре и одговорности за његово спровођење. План управљања отпадом верификује генерални директор.

МЕРЕ СЕ И ИЗДУВНИ ГАСОВИ И БУКА

Према речима колегинице Јасминке Амићић, у домен заштите животне средине спада и мерење емисије издувних гасова и буке на главним мерно-регулационим станицама (ГМРС). Но, наша компанија, иако припада енергетском сектору, како истиче, није велики загађивач. - У потпуности испуњавамо све прописане обавезе које се тичу заштите животне средине, али не треба заборавити да овакав однос захтева не само значајна финансијска средства, већ и велику посвећеност и одговорност свакога од нас, додаје на крају разговора она.

-У складу са тим се спроводе акције предаје отпада. Отпад се складишти у за то посебно намењеним просторијама, а опасан отпад мора бити раздвојен од оног који то није. Такав отпад предаје се када се попуни простор намењен за ту врсту. С друге стране, опасан отпад мора да буде адекватно ускладиштен и ни на који начин не сме да угрожава околину. Опасном отпаду може да приступи само особа која је у радној јединици задужена за његово сакупљање и привремено складиштење. Опасан отпад предаје се најмање једном годишње, без обзира на количине. За преузимање и даље управљање овим отпадом ЈП „СРБИЈАГАС“ плаћа надокнаде, тако да су Програмом пословања предузећа, између осталог, предвиђени и трошкови везани за заштиту животне средине, управо зато да бисмо могли испунити законске обавезе. Збрињавање отпада и брига о животnoj средини представљају значајан вид друштвене одговорности, нарочито дугорочно посматрано. То је брига за здравље људи, како запослених, тако и свих који имају директне или индиректне везе са природним гасом, закључује Јасминка Амићић.

В. Уторник

ЈСО ЈП „СРБИЈАГАС“ О ПРАВИЛНИКУ О РАДНОМ УЧИНКУ У „ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА“

Одбор синдиката ЈСО ЈП „СРБИЈАГАС“ за више послодаваца усвојио је почетком јула Мишљење на предлог Правилника за утврђивање радног учинка у „Транспортгас Србија д.о.о“ Нови Сад, који је синдикату доставио в.д. директор тог предузећа. Синдикат предлаже в.д. директору „Транспортгас Србија д.о.о“ да одложи доношење Правилника.

У образложењу оваквог става, синдикат наводи да је Правилник проистекао из свих важећих

законских аката и Колективног уговора и да је чињеница да је он најбоље решење, али у идеално постављеној организацији и систематизацији радних места са оптималним бројем запослених. Међутим, пошто у компанији постоји значајан број запослених који немају јасно дефинисане радне задатке, што је изазвано превеликим бројем извршилаца углавном у стручним службама, синдикат је послодавцу предложио да пре доношења Правилника за утврђивање радног учинка, преуреди организацију и систематизацију радних места и да сваком запосленом у оквиру његове стручности и образовања, уколико је то могуће, понуди одређена задужења и радне задатке.

(www.sindikatsrbijagas.com)

Лето у организацији синдиката

ОВЕ ГОДИНЕ ВИШЕ АПАРТМАНА У БУДВИ

Синдикална организација ЈП „Србијагас“ за више послодаваца ове године је свим запосленима, поред већ постојећа три апартмана нашег предузећа у Будви, понудила још три нова апартмана, два двособна и један трособни, такође у Будви, који припадају предузећу „Енергогас - Подгорица“. Интересовање за овај смештај било је изузетно велико, тако да су сви термини испуњени, а услови односно цене, које узгред нису мењане пуних петнаест година, су заиста повољни, јер запослени летовање могу да отплате путем административне забране до краја године. Приоритет су и ове године имале породице наших запослених који су поштовали

кућни ред, чували имовину у апартманима и који су ове капацитете до сада мање користили.

Они који су били у неком од ових апартмана у организацији синдиката овога лета, вратили су се из Будве са најлепшим утисцима, задовољни, одморни и са свим препорукама и позивом нашим колегама да ако до сада нису, гледају да неко од наредних летовања, уколико нам то епидемиолошка ситуација и сви други услови дозволе, проведу управо у овим нашим смештајним капацитетима.

(В.А.)

Пензионери Србијагаса у јулу организовали наградни излет за учеснике Ракијаде

У ПОСЕТИ ПРЕДУЗЕЋУ „ДЕС“ И СУБОТИЧКОЈ СИНАГОГИ

Требало је да прође доста времена и стрпљења како би пензионери Србијагаса реализовали идеју која се искристалисала још почетком прошле године. Разлог за дуго одлагање занимљивог програма, односно излета, је објективан и свима разумљив – глобална зараза је више од годину дана спречила, или одложила, одржавање многих унапред заказаних догађаја који су имали и планетарни значај. С попуштањем противепидемиолошких мера дошло је на ред и то да, уз поштовање одређених ограничења, неке активности, ипак, могу бити реализоване.

Како смо у пар наврата и раније наводили, Извршни одбор Удружења пензионисаних радника ЈП „СРБИЈАГАС“ је још негде почетком 2020. године донео одлуку да се организује један наградни излет за све учеснике „Ракијаде“. Подсећамо, такмичење у томе ко од наших пензионера пече најбоље дестиловано пиће од воћа, одржава се сваке године, ту негде око 8. марта, а жеља челника Удружења је била да им се одуже тако што ће их наградити једнодневним излетом у Суботицу.

Град на северу Бачке није случајно изабран за посету, јер се тамо налази, и до данас добро ради, Компанија „Дес“ специјализована за производњу најквалитетнијих казана за печење ракије. Ти казани израђени су од електролитичког бакра врхунског квалитета. „Дес“ је у протеклих шест деценија (фирма је управо ове године обележила тај јубилеј) развио низ производа почев од уређаја малих капацитета намењених за хоби произвођаче, па до професионалних инсталација за

велике дестилерије.

Управо су радници и руководство суботичког „Дес“-а били љубазни домаћини нашим некадашњим радницима у среду, 7. јула. Пензионери Србијагаса, углавном учесници „Ракијаде“, њих око 45, обишли су производне погоне ове специфичне фабрике, а њени стручњаци су, након тога, у једном малом изложбеном простору упознали госте са процесом производње ракије из њихових казана и одговарали на питања заинтересованих. Иначе, квалитет „Дес“-ових производа потврђује и податак да је ова фирма добитник златне медаље на Пољопривредном сајму у Новом Саду за квалитет процесне опреме.

Поред посете реномираној фабрици, пензионери су обишли и суботичку Синагогу, која је, после реновирања, добила нов, свеж и импозантан изглед. Истина је да је обнова доста дуго трајала, али је и вредело, с обзиром на то да овај споменик културе од изузетног значаја, изграђен још 1902. године, сада у новом руху доминира овим делом Суботице и изгледом свакодневно подсећа на значајан правац у уметности ових простора – сецесију.

РАКИЈА

Именица ракија (алкохолно пиће добијено дестилацијом преврелог воћа) долази нам од арапског „araq“ у значењу зној односно течност добијена испаравањем и преко турског „rakı“. Има низ изведеница попут „ракијице“ или „ракијештине“, а познати су и глаголи као што је „ракијати“. Ушла је и у низ пословица, као она – ракија је лебу камчија. Историја вели да су процес дестилације познавали још стари Грци.

Први овогодишњи излет пензионера (лане није био организован ни један) био је донекле скраћен, што због циљане посете, што због врелог летњег дана, који је у појединим моментима доводио до утиска да ће и асфалт почети да гори. Пензионери су се, ипак, пословично упорни и

издржљиви, на крају домогли Палићког језера, где су могли да се у каквој-таквој хладовини одморе, окрепе и оснаже за повратак кући.

В. Уторник

Слике с једног путовања, 2021. лета господњег

НАПРАВИСМО ЗАПАДНОСРПСКО-ИСТОЧНОБОСАНСКИ КРУГ (НИЈЕ ТАРА ЗЛАТИБОР)

Владимир Уторник

Кућица насред Дрине стоји чврсто на свом камену и практично обележава улазак у Бајину Башту (онај саобраћајни знак поред пута са именом насељеног места делује као да је сувишан). У библиотеци ове вароши ономад је пронађен „документ“, који, изгледа, још кружи светом. То „сведочанство“ говори, ако је веровати налазачу, о некаквој „светској завери бициклиста“. Срећног је проналазача, једног Бајинобаштанца, тај „документ“ лансирао у небо овдашње литературе. Његова звезда, попут лутајућих пламенова и даље гори с несмањеном жестином „у огњу непропадљивости“.

Десетак километара узводно је брана, а иза ње Перућачко језеро. У неправилном полукругу, на обали, начичкано је мноштво сплавова, а на њима кућице. Човек, седећи на сплаву, испред једне такве дрвене грађевине, у блиском додиру са водом, могао би да стекне утисак да се налази негде између неба и земље. Зелена је та вода језера, зелена је и готово окомита обала с преке стране (мало прошарана сивилом камена), зелена је и Тара која се уздиже готово одмах изнад воде, с ове десне, низводне стране. Отуда ни асоцијација на Лорку, није ваљда претенциозна.

Цивилизација је одавно стигла на Тару, али човек, изгледа, чини напор да својим присуством не наруши природу. Митровац и Заовине су, рецимо, изврсна места за одмор окружена столетном шумом. „Насељавање“ делује да је планско и да је биљкама и животињама дат простор да дишу. Не би без разлога

на Тари обитавао и мрки медвед, који је, узгред буди речено, „протеран“ са неких других планина. Има, дакле, наде да се на Тари не догоди преображај у облику „златиборизације“.

Човек би, пролазећи Тарабића крајем и приближавајући се са једнаким узбуђењем као и раније, ономе што је већ видео, могао да се упита да ли је можда и велики везир Мехмед паша Соколовић био видовит? Није ли можда предвидео, када је већ одлучио да буде задужбинар, да ће га та „скупоцена грађевина од белог камена, са једанаест складних лукова“ надживети за безмало пет векова? И то још са великом вероватноћом да ћуприја код Вишеграда буде на том месту и након још пола миленијума. Камен моста је, услед деловања времена и воде, избраздан и рупичаст, рошав као лице седе старине,

али и попут старца, он (мост) и даље, изгледа, прича своју причу. Слуха за ту причу морао је да има Андрић, али је у додиру са вечношћу камена једнако тако морао доћи и до неког другог закључка. Тај закључак се, вероватно, не разликује од оног што је, неком другом приликом и на неку другу тему, годинама касније, формулисао Киш, који вели да је „човек само честица прашине у океану безвремености“. Одатле долази та жудња да се иза себе нешто остави.

И док се о томе ко је, када, како и по чијем налогу саградио мост на Дрини, углавном све зна, имена оних који су изградили и осликали Сопођане насукала су се негде у рукавцима историје. Осим чињенице да је ктитор био краљ Урош, трећи син Стефана Првовечаног и отац краљева

Драгутина и Милутина. Претпоставља се да су мајстори (зидари) били однекуд из Далмације, а на то упућује романичка архитектура. Фреске мора да су сликали највећи уметници тога доба, вероватно да је историчар уметности. Јер, Сопоћани у целини, говоре нам стручњаци, јесу врхунац уметности 13. столећа, речју ремек-дело. Према неким изворима слути се да Сопоћани нису могли бити саграђени пре 1258. нити после 1270. године. Има симболике и у имену и месту на којем је манастир. Сопот је старословенска реч у значењу извор, а Сопоћани су саграђени близу извора Рашке.

Рашка пролази кроз Нови Пазар, а у том граду саобраћајна гужва као и овде. И, као и овде, човек треба да се опекали како би нашао место за паркинг. Додатне невоље представљају чињенице што сте ем забасали у непознат град, ем што је лето и небо гори, ем што су улице овде уређене мало другачије -

углавном не постоје класичне раскрснице. Међутим, све те ситне и лако решиве неприлике и препреке човек заборави, па мало прошета уређеним центром и пронађе познату Ћевабџиницу. Само, требало би да зна да не мора да пита како то функционише, колико Ћевапа има у порцији, има ли кајмака и салате и, уосталом, како се све то наручује, јер онда од љубазног конобара добије одговор:

„Кајмака и салате нема, осим лука, а можеш брате да наручиш колико хоћеш. Може 1, 5, 7, 9 или 99 комада. Клопу одмах доносим!“

Онај који потписује овај текст, пошто је изгледа опседнут појмом времена, даје себи за право да се упита има ли разлике између тога „одмах“ и „безвремености (вечности)“? Геолози, рецимо, тврде да ће кроз извесно време (а тај период се мери у милионима година) вода учинити своје и својим ерозивним деловањем од садашњег чуда природе који се зову укљештени меандри Увца, направити речна пуста острвца. Доказ за то је оно прво кривудање реке кад се иде од Сјенице, јер тај меандар не само да није у облику латиничног слова „С“ већ је направио скоро читав круг. Човек онда може да чује од водича и то да, кад се подигне ниво реке, вода преплави онај уски земљоуз и пређе преко њега. У књизи утисака гостију једног апартмана изграђеног од дрвета у сеоцету имена Дружиниће остао је и овај запис: „Уз жељу да сачувате ово чудо и оног чудесног орла, белоглавог супа чија бројност сада већ износи око 800 јединки, а још је и симбол слободе и оданости“. Уместо потписа стоји да је порука написана једног уторка лета 2021. године.

А, за оне који нису били на Увцу - има времена. Само, није утврђено шта још чекају.

Период август 2021.

ВРСТА ГОРИВА	ЈЕДИНИЦА МЕРЕ	ЦЕНА ПО ЈЕДИНИЦИ И МЕРЕ (РСД)	ДОЊА ТОПЛОТНА МОЋ (MJ/l, м.)	КОЕФИЦИЈЕНТ КОРИСНОГ ДЕЈСТВА	ЕФЕКТИВНА ЦЕНА (РСД/MJ)	ИНДЕКС ЦЕНЕ ПРЕМА НАЈЛЕФТИНИЈЕМ ЕНЕРГЕНТУ	УВЕЋАЊЕ ЦЕНЕ ПРЕМА ЦЕНИ НАЈЛЕФТИНИЈЕМ ЕНЕРГЕНТА
Природни гас*- ЈП "СРБИЈАГАС"	St. m3	32,28	33,5	0,85	1,13	1,00	0,00%
Природни гас*- ДП "НОВИ САД-ГАС"	St. m3	33,34	33,5	0,85	1,17	1,03	3,28%
Пропан Бутан-ТНГ	kg	154,17	45,9	0,85	3,95	3,49	248,58%
Струја-ЈТ* плава зона	kWh	8,41	3,6	0,99	2,36	2,08	108,16%
Струја-ЈТ* црвена зона	kWh	16,821	3,6	0,99	4,72	4,16	316,34%
Струја-ДТ* плава зона виша	kWh	9,612	3,6	0,99	2,70	2,38	137,91%
Струја-ДТ* црвена зона виша	kWh	19,224	3,6	0,99	5,39	4,76	375,81%
Струја-ДТ* црвена зона нижа	kWh	4,806	3,6	0,99	1,35	1,19	18,95%
Угаљ Вреоци сушени**	t	12.500,00	17,5	0,6	1,19	1,05	5,01%
Угаљ Колубара**	t	7.083,33	7,5	0,6	1,57	1,39	38,85%
Угаљ Ковин**	t	9.000,00	11	0,6	1,36	1,20	20,29%
Пелет буков**	t	20.100,00	17,078	0,91	1,29	1,14	14,09%

НАПОМЕНЕ:

* Плаћа се по утрошку месечно

** Цена је дата без транспорта и манипулативних трошкова

ЈТ бројило зелена зона, ДТ зелена зона и ДТ плава зона нижа тарифа нису узети у обзир јер би се приликом грејања изашло из оквира тих зона. На укупну потрошњу додаје се фиксни део.

Извори цена:

природни гас - ЈП "СРБИЈАГАС"

природни гас - ДП "НОВИ САД-ГАС"

пропан бутан у боци 10кг - "Петрол", Руменка

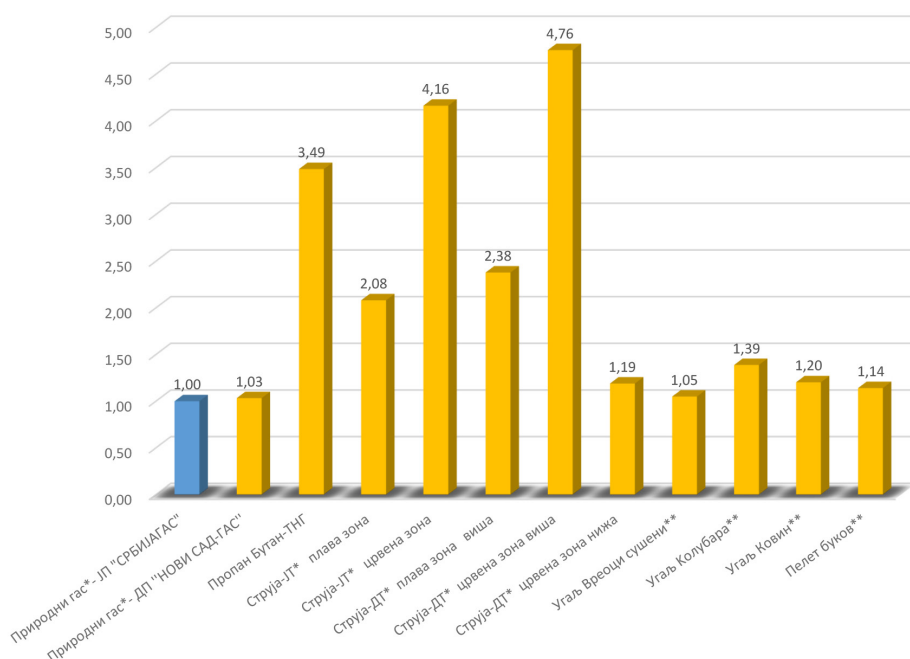
електрична енергија - "ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ"

угаљ - Стовариште угља "Искра-Пан" и "Мај-гор", Нови Сад

пелет буков - "Крајина Дрво НС", Ветерник

Цене су без ПДВ-а узете за период август 2021.

ДИЈАГРАМ СА УПОРЕЂЕНИМ ИНДЕКСИМА ЦЕНА РАЗЛИЧИТИХ ЕНЕРГЕНАТА

Припремили: Драгана Драгишић и Владимир Петровић